

ÁRUFIZETÉS:
Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DÍJ:
egy 1 hasábos petit sor 10 kr.
többszöri hirdetésnél olcsóbb.
Nyiltér sora 25 kr.
Bélyegdíj minden hirdetésnél
30 kr.

A hirdetések Bittermann
Nándor könyv- és könyvomlá-
jában és a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.

Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelen minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Az a beszéd.

Zombor, 1897. szeptember 16.

Károlyi István gróf szakolcai beszéde méltó feltűnést keltett az egész országban. A milyen nagyfokú a feltűnés, ép olyan mély a sajnálkozás, hogy egy közművelődési egyesületet ennyire felhasználni valaki túlzott ellenzéki érzelmeinek kifejezésére. Annak a közművelődési egyesületnek abszolút semmi köze a politikához, sőt ellenkezőleg, távol tartva magát minden politikai irányzatot, pártkülömbőség nélkül kell feladatát teljesítenie és csakis így teljesítheti. Az egyesület tevékenysége, célja van veszélyeztetve a politika erőszakos behurcolásával.

Károlyi István gróf illusztris egyénisége nagyon is túl lőtt a célon s nemcsak önmagának, de első sorban sokakat értett a nemes célnak.

Jól eső örömmel kell konstatálnunk, hogy a sajtó legnagyobb és higgadt kritikára legalkalmasabb része kemény, lesújtó ítéletet mondott a szakolcai beszéd fölött. Ez az ítélet talán végre megteremti a javulást, meghozza társadalmi mozgalmainknak újra az önzetlenséget s egyidejűleg a közfigyelmet a társadalom funkciói felé irányítja.

Mert tény az, hogy társadalmi mozgalmainkat immár nagy veszedelem fenyegette.

Az első veszedelem volt s bizonyára ma is, ama közöny és lethargia, mely meglepte közéletünket. E veszedelem növekvése lépést tartott a magyar állam megszületésével és megerősödésével. Alkotmányunk és államiságunk kiküzdése előtt minden funkciót a társadalom végzett. A hatalmas és erős magyar társadalom mentette meg a magyar állami és nemzeti eszmét. De úgy látszik, a nemes küzdelemben tulhajtotta próbálkozását s fáradtan fektült le a nyugalom divánjára, hogy még lespéciaílisabban őt illető tevékenységet is átruházza az általa teremtett államra.

E bajon részben segítettünk. A toll és a szó hatalma felkorbácsolta közönyéből a társadalmat s ez újra megkezdte, legalább tevékenysége egy részének elvégzését. Ekkor bekövetkezett a második s legnagyobb veszedelem. A pártpolitika, nyugodtan hozzátéhetjük, az ellenzéki pártpolitika belelopta törekvéseit a társadalmi mozgalmakba,

sőt nem egyszer nyíltan kibontotta a társadalmi akció zászlaja mellett a pártpolitika lobogóját. A tévedések, túlzások különben is sokat ártottak társadalmi mozgalmainknak, sok, eddig lekötött ellenséges erőt szabadítottak fel s a fajgyűlölet nem egy rémét keltették életre. De semmi sem ártott annyira társadalmi tevékenységünknek, mint a pártpolitika rombolása, mert ez ép ellenkező irányban vitte társadalmi akciónkat.

Társadalmi mozgalmaink feladata régen a nemzeti erők egyesítése volt s most nem egyszer, azok szétforgácsolása. Azelőtt a kiegyenlítésre törekedtünk, most az ellentétek fölkelésére. Régen a társadalmi akcióban egyesült minden divergens, sőt ellentétes politika és felekezeti elem. A társadalmi akció most, nem egyszer szétválasztja még a rokon elemeket is. Az idegen uralom második felében a gazdasági egyesületek társadalmi akciója a német minden rétegét összeforrasztotta s a közös ellenség ellen fordította. Arisztokrácia, gentry, polgárság, papság, sőt a határozati és föllirati párt emberei teljes harmóniába olvadtak. Most ellenben szinte minden társadalmi akció szakadást jelez közéletünkben és társadalmunkban. A gazdasági akció újabbban a legtöbb éles bárdot dobálta közénk az osztály agrarizmus által s most már a teljesen kulturai jellegű társadalmi mozgalmak is igyekeznek kiélesíteni mindenféle ellentéteinket.

Hová jutunk ez uton? Nem pusztán a társadalmi mozgalmak végleges bukására, hanem még sokkal rosszabbra: a társadalmi erők végleges csódjára s arra, hogy társadalmunk nemcsak hézagpótló akciókra nem lehet képes, hanem még az önkormányzatra sem. Az állami centralizáció jogos követelését a társadalmi erők csódjára az állami abszolutizmus felé fordítja. Ekkép ugyanazok, a kik a társadalmi mozgalmakat az ellenzéki pártpolitika céljaira használják föl, kényszerítik az országra a governmentális tulzást. A sajtóban mutatkozó javulás talán elriasztja őket s hasonló jelenetek talán többé nem ismétlődnek. A nemzeti ügynek és a szabadságnak minden barátja ezt csak a legmelegebben óhajthatja.

A zentai csata.

Kétszáz éves évfordulójára írta Dudás Gyula.

II.

Dzsafér névtelene a török tábor mozgalmait így írja le: „A teher és embertolonás közt csak másnap érhetünk a hídfőhöz és míg átkelünk, imaidó állván be, e részen a reggeli imát mondtuk el s azután a táborba menénk, az álmatlan egyének pedig aludni menvén, a parton levő sereg fegyveresei szerfölött ijesztgették egymást, sőt a vízbe ugráltak. Minek hire a táborba érven, kiviláglott, hogy az a tudat keltette az ijedséget, hogy az ellenség közelget. Az ellenség jöveteléről kétség nem volt ugyan, de az napon való érkezése nem volt valószínű.”

Eugen savoyai herceg seregeivel e napon (szept. 11-én) reggel Ó-Becséről megindulván, Zentához körülbelül délután három óra tájban érkezett. Mire a török író így folytatja: „Ez alatt a (török) gyalogságot a lovasság után vezetve, néhány szolgálóval újra pasám (Dzsafér temesvári beglerbég) oldalához menni készülvén, már a tulsó részen a harcnak nyoma volt s ágyú és puskalövés hallatszott; mire lóra ülven s a tábor felé indulván, néhány emberrel találkozunk, akik mondták, hogy a keresztény sereg már megérkezett és a csata elkezdődött. Ezután sietve a hídfőhöz menve, láttuk, hogy a hid közepő hájójából a tulsó részről három-négy ágyúval összezuzatott, a hidnak közepe vízbe sülyedt s a tulsó oldalon maradtak részint a sáncokban hadakoztak, részint lélekszakadtan futva, magukat a vízbe vágták.”

A törökök csapatainál az innenső oldalon egyik részen Dzsafér temesvári és Fazli pasa vitte a vezérletet, a másik részen pedig Ibrahim anatoliai beglerbég harcolt. Kantemir szerint a nagyvezér, Elmas Mohamed, a többi pasákat is visszarendelé a hidon, amelyen már előbb átkeltek és kirendelt helyeikre a sáncokba siettek. A török seregben levő tatárok főnöke azonban, midőn csakhamar látta, hogy egy ágyugolyó a nagyvezér sátrába csapott, megrettenve, lovasságával a Tiszán legott átúsztatott.

A tatárok menekülésével az ütközet sorsa már el volt döntve, a nagyvezér azonban maradásra határozta el magát.

A „BÁCSKA“ tárcája.

Kraljevics Márkó és Kosztadin Bég.

— Szerb népköltemény. —

Lovagol a két kenyeres pajtás:
Kraljevics Márk s Kosztadin bég, nem más.
Hogy lovaik esüdesen kocognak.
Kosztadin szól Kraljevics Márkónak:
„Gyere, pajtás, ősznek idejében,
Gyere hozzám Dömötör-nap' éppen,
Lásd: védszentem megünnepelésében
Milyen tisztos az én vendégségem;
Mily' szives a vendég-fogadásom,
Mily' uri a lakoma-tartásom.”

Kraljevics Márk erre komoran szól:
„Hogy elmenjek, semmi se lesz abból.
Mikor András testvérem' kerestem,
És te nálad, a házadba' lettem,
Ősszel éppen, Dömötör-nap' éppen,
Védszentednek megünnepelésében:
Láttam akkor a te szivességed,
S a te három embertelenséged.”

Kosztadin bég erre ám felfortyan
És kérdezi Márkót: „Mondsza nyomban,
Mit tudsz én rám — embertelenségről?”

Kezdi most a Márkó elejéről.

„Hát az első embertelen tetted',
Cimborám, azt ekkép' cselekedted:
Két árva is ment hozzád benyitni,
Lágy kenyérrel éhüket enyhíteni,

Piros borral szomjuk' esillapítani,
S hozzájuk te hogy szolottál? — így ni:
„Félre innen! Piszkotok' ha látják,
Borom még az urak megutálják.”

Bizony mondom, a hogy én ezt láttam,
A két árva nagyon megsajnáltam,
Hogy derüljön mindkettőnek arca,
Leveztettem őket a piarera.

Lágy kenyérrel éhök' enyhítettem,
Piros borral szomjukat elvettem.
S öltöztettem skarlátba, selyembe,
Hozzád őket aztán így küldtem be.
Hátul pedig loppal megvigyáztam:
Hogy fogadod őket most a házban?
Hát bezzeg most az egyikét jobbra,
Máskát meg fogtad balkarodra —
S az asztalodhoz vitted a két urfit:
„Im egyetek, igyatok jól urfik!”

És a másik embertelen tetted',
Cimborám, azt ekkép' cselekedted:
A hogy régi urak érkezének,
Kik idővel elszegényedének,
A kiken már régi skarlát sárgul:
Leültetted asztalod aljárul.
A hogy pedig új urak jövének,
Kik' vagyona beillik mesének,
Kik viseltek fénylő, új skarlátot:
Főllül az mind jó világot látott.
Bort, pálinkát hoztál olyanoknak.
Az olyanok nálad vigan voltak.

S a harmadik embertelen tetted',
Cimborám, azt ekkép' cselekedted:

Apád, anyád él még a világon
S nálad akkor egyiket se látom . . .
Asztalodnál — biz nagy cudarság volt —
Egyiknek se adtál egy pohár bort!

Dömötör Pál.

AZ ELZÜLLÖTT.

Ismerte az egész falu, apraja-nagyja egyaránt. Nem volt más neve csak Kelemen, és bár csak egy néven ismerték, ez teljesen elég volt ahhoz, hogy összetévesztés ne történjen. Magas, izmos, kifejtett ember volt a legszebb korban. Rubázata kopott, foltos s olykor rongyos is volt, de a mit ingyen adnak, abban nem lehet válogatni, neki pedig csakis az ismerősi szánakozása jutottott egypár elhasznált ócskaságot. Egy nagy hibája volt: ivott, ha csak szerét tehetette és ha hatása alá került a szesz gőznek, — a mi a gyakoribb állapotok közé tartozott — feledte multját, jelenét és sokkal szerencsésebbnek hitte magát, mint a minő tényleg volt. Ilyenkor rendszeren végig sétált az utcákon dalolva, érces hangjáról már messziről föl lehetett ismerni, a mint botorkálva újból és újból belekezd egyetlen nótájába, melyből a mámor dacára is kiviláglott némi érzés. — Körülbelül olyan szerepet vitt ő a társadalomban, mint a dudva a növényzetben. Pedig az egyszerű megfigyelés is elárulta, hogy jobb sorsnak volt részese. Az arcvonásai is — melyeket bár megviselte némileg a rendetlen életmód — tanuskodtak sülyedt anyagi s erkölcsi helyzetéről. Mondották is, hogy négy nyelvet szabatosan beszélt, írása valóban szép és minden téren vannak ismeretei, de ő ezt nem akarta értékesíteni. Tétlenül töltötte a napot, korecsma volt az otthona s nyáron az udvar, télen a kemence-sarok nyugvó helye. Szerencsétlen Kelemen! — gondoltam rá többször, midőn az ablakom alatt dudolva elhaladt — mi vihett téged erre a sülyedésre? A tűz-e, viz-e vagy az asszony? melyek mindenike igen sok életet semmisített már meg. És már annyira megszoktam volt nótáját betenkint legalább egyszer-

A török csapatok veszteségét nemcsak a keresztény, hanem a török írók is különféle számokban tüntetik fel. Rasid szerint a seregnek csupán 1/3-át ad esett el, a mi körülbelül 14 ezer embert tenne ki; Kantemir a hivatalos jellegű kimutatás nyomán mindössze 20 ezer embernyi veszteséget említ, a keresztény írók pedig állandóan 30 ezer főnél nagyobbra teszik azon törökök számát, a kik Zentánál résztart az ellenség fegyvere alatt, részint a folyóban lelték halálukat.

Végül e cikkünk berekesztésül legyen szabad hivatkozunk előbbi közleményünk bevezetésében foglalt ama kijelentésünkre, hogy a zentai csata története immár a történelmi irodalomban egészen tisztázva van. Aki azonban a „Budapesti Hírlap“-nak ugyancsak az imént elmúlt napokban lefolyt zentai csata-jubileum alkalmára az ő ismert rendes tárcájára, Junius urnak a zentai itközetről „Eugenio von Savoy“ című cikkét figyelemmel olvasta, sajnosan láthatta, hogy abban több téves adat látott napvilágot. Nem akarunk Junius uralom-polemizálni, csupán tudjuk ez nton vele, hogy Eugen herceg nem írta magát „von Savoy“-nek, hanem „von Savoy“-nak, hogy a zentai csatában nem Kara Musztafa nagyvezér esett el, hanem Elmas Mohamed; hogy Eugen herceghez a zentai itközetről előtt semmiféle tiltó levél nem érkezett; hogy Eugen herceg Bécsben történt letartóztatásáról s azzal kapcsolatos eseményekről szóló előadása Junius urnak egyáltalában nem felelnek meg a történelmi valóságnak; s így csak sajnálni tudjuk, hogy egy oly tekintélyes lap, mint a B. Hírlap, akkor amidőn jubileumi cikket szakmunkatársának tollából közöl, az ily közlemény által is téves vagy ferde adatokat tár a nagyközönség elé.

A szegényügy.

A modern állam sok ügyet a mai munkaprogramjába felvesz, melyet a régi nem ismert, a társadalom és egyesekre bízott. Ilyen a szegényügy, melyet az állampolitika nem biz mai nap kizárólag az egyházak perselyeire, és a magánjótékonyság változó és impulzív jóakarata, hanem a körül a vezérszerepet maga veszi fel, miután annak államtani nagy fontosságáról meg van győződve. Ha t. i. az államnak ambíciója fényére, szilárdságára és felvirágoztatására nézve a jövőre kihat, úgy az anyagi közjólétet azon szikla alapnak el kell ismernie, mely nélkül nincsen biztos jövő, mely nélkül a nemzet az anyagi és erkölcsi tönk szélére jut. Nem hiába helyeztél feledhetetlen trónörökösünk oly nagy súlyt az emberanyag kímélésére, az az állam létfeltételeinek legfontosabbika, annak fentartása az államnak és társadalomnak egyaránt hazafias kötelessége.

Vegyünk erre például Angolországot, hol ezen magas államfeladat helyes felismerése és keresztülvitele, annak ezer és ezer humanistikus intézeteinek felállításában nyilatkozik, hol a szegényügyet már a XV. század óta kezdték rendezni a parlament utján, és az államkormányzat most is soha nem szűnő figyelem tárgyát képezi. A fő elv Angolországban a szegényügy ellátása körül: azt a magán tevékenységre bízni, mivel kiesnek

az teljesen az erkölcsi és humanitárius légkörből, ha azt tisztán az állam kezelné, — de még célszerűségi szempontból is mellőzhetlennek tartja a magán ellátást, mivel sokkal magasabban áll az állam, mintsem a szegények kunyhóiba beláthatna, oda férne, hol a valódi nyomornak titkos könnyűi folynak és az érdemes nyomort kell segíteni. Angolországban az állam feladata tisztán a felügyelet és ellenőrzésből áll, hogy a szegényügy ellátására minden község bizonyos szervezetről gondoskodjék, — és ha a spontán magán köznyörület nem elég — arra nézve a szegény adó vettessék ki a közönségnél, hogy a pénztárból elegendő összegek álljanak rendelkezésre a felmerülő szükségletek fedezésére. A szegényügyi közszégi választmány állandóan és a községek területegét maga között felosztva, működik, úgy hogy valódi hivatal alakul, mely mindig tette kész.

Az angol mintára szervezték azután a többi államok is szegényügyüket és ámbár terjedelmes irodalom készült, azzal a kérdés megfejtve elméletileg egészen most sincsen, annál kevésbé gyakorlatilag, mivel az emelkedő nyomort az azt enyhítő anyagi segítség'elégletelensége soha utol nem érheti.

Mindezek után nézzük, hogy állunk mi e tekintetben hazánkban? hogy állunk kivált jelenben, hol a szocializmus mint kiválóan kényér és megélhetés kérdése igazottságban tartja a kedélyeket? és szükséges, hogy nem egyedül humanitárius, de saját érdekünkben emberbaráti ténykedéssel és intézmények felállításával, annak rémével megküzdünk? Mi, a mi a szegényügyet illeti, nagyon is a kezdet kezdetén állunk és közvetlenül arról intézkedő törvényünk nincsen is, egyedül az 1871. évi 18-ik a községek rendezését tárgyazó törvényünk keretében van a szegényügyről is említés téve, a mely a szegényügyet a községre bizza, megtagyván a szegények ellátásának kötelezettségét, mire alapul a községi bírságpénzek kijelöltek, mely is a privát jótékonyság elégtelensége esetében a hiányzó költségek az államra hárulnak. — E törvény nem intézkedik a végrehajtásról, nem rendeli a mikénti életbeléptetést és így egy elméleti szürkeség. A koldulásról természetesen szintén nem intézkedik, melynek napontai nemzetközi inváziója alatt állunk és ha az arra fordított filléretet céltudatos számítással szegénysegíneknek szentelnők, sokban, csaknem egészben eléget tennénk emberbaráti kötelezettségünknek.

Sürgős a dolog mai szociális zavarainkban, hogy a szegényügy nálunk új pályára tereltessek és hisszük, hogy a közigazgatás államosításakor az nagy szerepre lesz hivatva; a községnél és a járásnál meg lesz a törvény által az őt megillető hely jelölve, hogy a tömegek nyomorát enyhítve, azokat a magunk részére meg is hódítsa.

Ritter Agost.

A megyei rendőrség.

(Vége.)

Ha pedig nem találná a tekintetes törvényhatósági bizottság ezen kérelmünket teljesíthetőnek s kizárja a lehetőségét annak, hogy vármegyei szervezetet nyerjünk és a jelen viszonyok s jelen szervezet alatt működő

rendőrség megmaradna, úgy esedezünk, hogy a szervezési szabályrendeletbe felvennő azt, hogy nem helybeli, hanem más községbeli rendőrök alkalmazásának szolgálata; nemkülönben a községi rendőrség életbeléptetése óta immár 6 év telt el, ezen idő alatt szerzett tapasztalataink azon meggyőződésre vezettek bennünket, hogy úgy a rendőrség jelenlegi szervezési, mint szolgálatai szabályzata alapos revizióra szorul.

Oda irányulna tehát e tekintetben legalázatosabb kérelmünk, hogy ezt is mielőbb fogantatosítottai és elrendelni kegyeskedjék és hogy ahhoz a járási rendőrfelügyelők is meghívassanak, hogy ott a tapasztalataikat érvényesíthessék.

Ép úgy esedezünk minden esetben a nyugdíjintézmény életbeléptetéseért.

Hivatva van emelni a rendőrségi testület erkölcsi érzését, szolgálatai ambícióját a nyugdíjogosultság, az ember, legyen az bármiféle életpályán, csak egy élet minden tekintetben kifogástalanul hivatásának, ha csak némileg is az anyagi s a jövő gondjaitól ment.

Ha tehát a rendőrség az itt alázatosan javasolt csekély fizetések mellett nem is lesz minden anyagi gondtól ment, mégis könnyítve lenne helyzetén azon tudat által ébresztve, hogy jövője némileg biztosítva van.

Tekintve a rendőrségnek rendkívül terhes, majdnem mindig életveszélyrel járó hivatását; tekintve, hogy a rendőrök majdnem mind családapák és tekintve, hogy a rendőri szolgálat annyira igénybe veszi a szervezetet, hogy ezen a pályán leghamarabb áll be a munkaképtelenség, a mit a csendőrségi szolgálatban állókról vezetett statisztika is legjobban bizonyít, mely szerint nagyját nélkül mondva 10—12 évi szolgálat után a csendőrségnek 50%-a felülvizsgálat után mint szolgálatképtelen elbocsájtatik:

ennél pedig a rendőrség szolgálata basonlíthatlanul terheesebb, mert hiszen a rendőrségnél — minden embernek szünet nélkül, még utcai sétájában is szolgálataiban kell állania — egyzóval a rendőri életpályán minden embernek előbb-utóbb a hivatásának kell áldozatává lennie; a legmélyebb tisztelettel kérjük a tekintetes megyei törvényhatósági bizottságot: a rendőrségnek megyei szervezésével a rendőrségi nyugdíjintézményt is megteremtteni, illetve életbeléptetni még akkor is, ha jelen alapon maradna, méltóztatásuk.

Nemcsak legbőbb óhaja ez a rendőrségnek, hanem a személy- és vagyonbiztonságnak legszilárdabb alapja is.

Mert a nyugdíjogosultság egyrészt megnyugvással tölti el a rendőrség lelket jövőjére nézve, másrészt pedig önfeláldozóbbá, buzgóbbá és lelkiismeretesebbé teszi a szolgálatban. Ki ne kívánna el minden bővebb indokolás nélkül is, hogy az a rendőr, aki tudja, hogy önmagáról és szeretteiről munkaképtelensége esetére is gondoskodva van, sokkal nagyobb buzgalommal és bátorsággal, sokkal több lelki erővel és sokkal erősebb kézzel végzi kötelességeit, mint az, akinek folyton a saját és családja jövőjéért kell remegnie.

A tekintetes megyei törvényhatósági bizottság bizonyára nem kívánja, hogy ezen szerény óhajtatásunk jogosultsága és fontosságára, nagy horderejére nézve még több indokot is felhozzunk, de azt mégis bátorodunk még fölemlíteni, hogy a polgárok jólétéről, személy- és vagyonbiztonságáról az intéző körök csak úgy gondoskodhatnak kellőleg, ha az ennek őrzésére, megvédésére kirendelt közegek jövőjéről is gondoskodnak.

Es ennek a következményeiben kiszámíthatatlan üdvös intézménynek megteremtése nem kerülne sem a tekintetes megyei törvényhatósági bizottságnak nagy fáradságába, sem a vármegye közönségének nagy áldozatába.

Mert ha tekintetbe vesszük, hogy Bács-Bodrogh vármegyei közszégi jegyzői, illetve körjegyzői részére létesített nyugdíjintézmény is milyen alapon épült fel és rövid idő alatt milyen hatalmas intézménynyé fejlődött, önkénytelenül is meggyőződéses érlelődik meg lelkünkben azon remény, hogy egy kis jóakarattal a rendőrségi nyugdíjintézmény is ugyanazon alapon megteremthető és fejleszhető.

Ugyanazon alapon — mondjuk — s ezzel csak azt akarjuk jelezni, hogy a rendőrségi nyugdíjintézménynek is ugyanazon segélyforrások képezhetnék alapját, nevezetesen:

Mell.

1. A r
2. A r
3. A r
4. A r
5. A r
6. A r
7. A r
8. A r
9. A r
10. A r
11. A r
12. A r
13. A r
14. A r
15. A r
16. A r
17. A r
18. A r
19. A r
20. A r
21. A r
22. A r
23. A r
24. A r
25. A r
26. A r
27. A r
28. A r
29. A r
30. A r
31. A r
32. A r
33. A r
34. A r
35. A r
36. A r
37. A r
38. A r
39. A r
40. A r
41. A r
42. A r
43. A r
44. A r
45. A r
46. A r
47. A r
48. A r
49. A r
50. A r
51. A r
52. A r
53. A r
54. A r
55. A r
56. A r
57. A r
58. A r
59. A r
60. A r
61. A r
62. A r
63. A r
64. A r
65. A r
66. A r
67. A r
68. A r
69. A r
70. A r
71. A r
72. A r
73. A r
74. A r
75. A r
76. A r
77. A r
78. A r
79. A r
80. A r
81. A r
82. A r
83. A r
84. A r
85. A r
86. A r
87. A r
88. A r
89. A r
90. A r
91. A r
92. A r
93. A r
94. A r
95. A r
96. A r
97. A r
98. A r
99. A r
100. A r

Ezen 60 tokkal 1791 szaporodva pedig már 78 Bizton olyan nyugdíjdelméből a könnyen meg Nem zá hogy ne őst kintetes me; Méltózat 1. Bács községi rend vezessék. 2. E cé bályzat a járdolgoztatásá. 3. A re egyöntetűen zatosan előter végül ha a je továbbra és 4. a me intézmény le Magunk zottság kegy vagyunk a m vényhatósági Zombort

Vasdény

ren 6 jegyzőkönyv vez-t

Kineve titeli adóhivat Kineve palánka m. k Áthely kir. miniszter képző-intézet intézethez be y

kétszer hallani, hogy egész különösnek találtam, midőn az egy csaknem két hónapig elmaradt. Már azt kezdtem hinni, hogy vagy halot, vagy hazát cserélt, de sejtelmem nem volt teljesen való.

Egy unalmas délután elüzése végett, kirándulást terveztünk a Tisza kiöntéséhez, mely hosszan nyult el a falu határában egy mély sikon, fűzesek ölében. Összeszedtünk kis társaságha s elhatároztuk, hogy kint majd fogunk halat s készítenk halpaprikást a frissen fogott hüllökből.

Volt közöttünk egy szegedi s azt biztuk meg a szakéssággal, mi magunk között pedig kiosztottuk a többi szerepeket: halász, tűzkészítő, házigazda, a ki a bort hozta, azonkívül kineveztünk saját körünkben egy megfelelőbezhetlen bíráló bizottságot, mely íteletet mond az elkészített balra.

Egy öreg halász tartózkodott ott nyáron át, kinek nád-viskója a felszíget alakú benyulások egyikén állott. Az öregnek azonban nem sok hasznát vettük. A bala jól kelt el, melyet reggel fogtak, az ilyen eseményre pedig csak kellett egy kis áldomást inni, az gözölgött meg a fejében, alig birt a lábán állani. A halót kértük tőle, de képessége nem terjedt annyira, hogy kérésünknek eleget tudjon tenni.

— Hol vagy Kelemen! — kiáltá el magát recsegő hangon, de nem kapott feleletet.

Körül néztem a gunyhót és ott találtam Kelemen, az árnyékos oldala mellett fektött. Úgy nézett ki, mint valami ágról szakadt halott. Látszott rajta, hogy beteg. Szemei bevoltak esve, sárga arcbőre reá tapadt a csontokra. Fülkeltettem, megkerestük a halót és hozzá fogtunk a dologhoz. Három csónak volt, kettő kellett a nagy háló buzásához, a harmadikra én ültem a Kelemennel, hogy horoggal próbáljak szerencsét. A part sekély volt, tehát eleveztünk a mélyebb részbe és egy nádas mellett foglaltunk állást. Szembe ültem vele, hosszasan néztem reá és valami sajátos sajnálkozás vett rajtam erőt. Teljesen meg volt törve az egykor erős, izmos ember, erősen köhögött és egész alakja olyan részvétel keltő volt.

— Úgy-e beteg? — szólítottam meg.

— Meghúttam magam, köhögök... de érzem, hogy nem fog sokáig tartani, — felelt egész megnyugvással.

— Hat nem fél a haláltól? — kérdém tovább, mivel elértettem válaszá.

— A haláltól?... hiszen már régeu keresem.

— Lásza, lásza, — folytattam tovább — miért nem élt másképen, úgy egészségét sem tette volna tönkre és életkedvét sem vesztette volna el.

— Minden úgy van jól, ahogy van, kinek mit rendelt a sors, abba bele kell nyugodni — szóló lemondással.

— Nem volna szives egyet-mást elmondani élete előzményeiből, mivel régi kívánságom, hogy megismerkedjem egy kissé multjával.

— Ha hallani akarja elmondom, úgy sem fogom már senkinek sem elmesélni.

Sóhajtott egyet s aztán hozzá fogott élettörténetéhez, mit csak elő-előtörő köhögése és egy egy borogra került zsákmanynak kifogása zavart meg.

— Apám kereskedő volt. Nagy végyes üzlete volt Mezösön. Én voltam egyetlen gyermekök. A tanulásban mindig igyekező és szorgalmas voltam. Örültek szorgalmamnak s az ügyvédi pályára szántak, de még középiskolai tanulmányomat sem végeztem el egészen, éppen az érettségi előtt pár héttel értesítenek szüleim haláláról. A szakácsnénk mérges gombát főzött s későn vették már észre, nem lehetett segíteni. Bennök elvesztettem mindenkimet, egész egyedül állottam. Gondolkoztam, mitől legyek. Végre elhatároztam, hogy félbe hagyom tanulmányaimat és átveszem az üzletkezelést. Úgy is tettem. Teljesen az üzletnek éltem, dolgoztam szorgalmasan és nem csekély sikerrel, mivel pár év alatt egész palotává alakítottam át lakásomat, azonkívül földet is szereztem. Huszonhárom éves voltam, mikor egy szerencsétlen gondolatom támadt. Elhatároztam, hogy meg-nőtülök. A választást szívemre, szememre és nem az eszemre bízam. Elég az hozzá, hogy a legszebb asszony az én feleségem volt Mezösön és a legboldogabb férfinék magamat vallottam. Nőmet nagyon szerettem s elhalmoztam gyöngédségem minden nemével. Nem voltam féltékeny,

ha széptevői szórakoztatták: mert úgy okoskodtam, hogy a hű asszonyt nem kell félteni, a hűtlentre pedig Árgiusi szemekkel sem lehet eléggé vigyázni. Házaságunk harmadik évében egy barátom lakodalmára lettünk meghíva a szomszéd községbe. A segédjegyző, ki szintén hivatalos volt és hozzánk mindennap bejárt, velünk tartott. Jó lovaim voltak, a saját fogatomon mentünk. Figyelmemet azonban már akkor magára vonta azon viselkedés, melyel egymás iránt vannak. Annnyal különösebben érintett tehát, midőn a lakadalmi vacsora után, — melyet még alig fejeztünk be — nóm fejfájásról panaszkodott s kijelentette, hogy nem marad tovább s a kocsisal már be is fogott. És nehog az ünnepi hangulatot megzavarjuk, engem maradásra birt. A segédjegyző kísérté haza, ki szintén rosszul érezte magát. Ekkor szállott meg valami biztató erő életemben, hogy igyam. S én ittam. Nem mintha jól esett volna, hanem tudja az ég miért. De még a fele sem mult el az éjnek, mikor hamiskás mosolygással hozzám szól az egyik vőfély: „Ha én vagyok a Telkes ur helyében, nem engedtem volna el a szép asszonyt a segédjegyzővel, mert nagyon gyanusan tekingettek anélkül is egymásra“. Ez a megjegyzés úgy hatott rám, mint egy villamos áram. Fülkeltem, kocsit kerestem és haza hajtottam. A f. l. u. végén leszálltam és a további utat gyalog tettem meg. Először a konyhába néztem be, de a család nem találtam ott. Amint az előszobába lépek, látom, hogy ott fekszik. Nagyon meglepődött látásomkor. Kérdésemre, hogy miért eltorzított alvó helyet, nem tudott felelni. Borzasztó sejtelmemet bekövetkezettnek láttam, ott függött a falon a segédjegyző porköpenyeg. Mellette volt revolverem, magamhoz vettem s a nóm ajtajához léptem... Akkor hallom, hogy az utca felőli ablakot nyitják ki belülről, meghallották beszédemet. Neki dültem az ajtónak s az engedett. A boszu és a bor, vérszomja állattá tett. Éppen akkor ugrott ki boldogságom elrablója az ablakon. Holdvilágos volt, ki lehetett venni az alakját, utána löttem és találtam, de csak a lábát. A feleségemet jobban eltaláltam... azonpal meghalt... Megöltem a feleségem, a kit jobban szerettem életemnél és a csábító elvonszolta magát, nem birtam megtalálni. Sok idő telt el, míg a

törvény kimondták el, de voltam rab. Már a szabadság az élet. Vagy maradt semmi ha rám nézte, eldobni magát a világgal, el azon lejtőn, u Ez volt mint egy utols Mire elke a társaságnak, így a mienkre nem is fogtuk már pirult a Kelemen is e monda, már e italt. A halpap a bizottság ny ugy áthatott e bennem. Estele lyes volt mind eszemből Keler sajnálkozás a sz bánt el.

Körülbelül délelőtt nagytoronyban a ki volna meg, d szokott zugni meg.

Kelemen koporsója. Négyhárom öreg ass Szomorub sem sirt.

1. A rendőrségi szolgálat 98. §-a értelmében létesített s a megyei házipénztárban kezelt rendőrségi segély-alap.

2. Az 1894. évi törvények 101. §-a értelmében befolyt s a községeknél kezelt büntetés-pénzek.

3. A rendőrség által fizetendő évi járulékok.

4. A községek által fizetendő járulékok.

5. A megyei törvényhatóság által megszavazandó segély-összeg.

6. A 817. szám/közgy. 1896. szabályrendelet értelmében befolyt rendőrségi segély-alap.

Eltekintve az 1., 2., 4. és 5. pontok alatt felsorolt segélyforrásoktól, engedje meg a tekintetes törvényhatósági bizottság, hogy a 3. pont alatt fölvetett járulékokra részletesebben kiterjeszkedhessünk.

Működik e megye területén mintegy 1000 rendőr, számításunk alapján képezi 880 közrendőr, 120 rendőrvetető és 13 rendőrfelügyelő.

Ha most már a jelen alázatós felterjesztésünkben említett fizetéseket vesszük alapul és a járulékokat a jegyzői nyugdíjalapnál lévő járulékoknak felényire redukáljuk, vagyis a belépési járulékot 10%-ban, az évi járulékhöz pedig 5%-ban állapítjuk meg, akkor a rendőrségi nyugdíjalap már az első évben lesz:

880 közrendőr után belépési járulékok	24024 frt.
120 rendőrvetető után belépési járulékok	4800 frt.
13 rendőrfelügyelő után belépési járulékok	1040 frt.
880 közrendőr után évi járulékok 5%	12012 frt.
120 rendőrvetető után évi járulékok 5%	2400 frt.
13 rendőrfelügyelő után évi járulékok 5%	520 frt.
Összesen	44796 frt.

Ezen összeg a második év végén csak 4% kamatokkal 1791 frt 84 krral, évi járulékokkal 14932 frttal szaporodva már 61519 frt 84 krra, a harmadik év végén pedig már 78912 frt 64 krra növekednek.

Bizton merjük tehát állítani, hogy rövid idő alatt olyan nyugdíjalap volna létesíthető, hogy annak jövődelméből a vármegye a fokozottabb igényeknek is könnyen megfelelhessen.

Nem zárhatjuk be alázatós kérvényünket anélkül, hogy ne összegezzünk a felhozottakat, eszedeljünk a tekintetes megyei törvényhatóság kegyes színe előtt:

Méltóztatassék határozatilag kimondani, hogy

1. Bács Bodrogh megye területén működő összes községi rendőrség megyeileg centralizálva újra szerveztessék.

2. E célból úgy a szervezeti, mint a szolgálati szabályzat a járási rendőrfelügyelők bevonásával újra kidolgoztassék.

3. A rendőrség fizetése az egész megye területén egyöntetűen és lehetőleg a jelen kérvényünkben alázatósan előterjesztett javaslatunk szerint rendeztessék; végül ha a jelenlegi rendszer változatlanul fentartatnék továbbra és

4. a megyei, illetve községi rendőrségi nyugdíj-intézmény leendő megalapítása.

Magunkat a tekintetes megyei törvényhatósági bizottság kegyes jóindulatába és pártfogásába ajánlván, vagyunk a méltóságos főispán urnak, a tekintetes törvényhatósági bizottságnak

Zomborban, 1897. évi július hó 17-én

alázatós szolgálói:
Vasdényey Gábor, Halm Ottó,
 rendőrfelügyelő, j. rendőrfelügyelő,
 jegyzőkönyv vezetésével és felterjesztésével megbízott.

Ujdonságok.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Auer Aurélt a titeli adóhivatalhoz gyakoronokká nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Trefon Bélát a palánkai m. kir. adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter Eitner Ludmilla kolozsvári állami tanítóképző-intézeti s. tanítónőt a szabadkai tanítónőképző-intézetbe helyezte át.

törvény kimondotta bűnömre a büntetést. Négy évre ítéltek el, de utóbb egyet elengedtek s így három évig voltam rab. Mikor szabadon bocsájtottak, nem örültem már a szabadságnak. Úres volt előttem a világ, őrült volt az élet. Vagyonomat csaknem teljesen elperelték, nem maradt semmim és senkim. Szurt az emberek tekintete, ha rám néztek. De az életet még sem tudtam egyszerűen eldobni magamtól. Inni kezdtem s a mámor kibékített a világgal, elfeledtetett velem mindent. Így súlyedtem azon lejtőn, melyről többé nem volt visszatérés.

Ez volt Kelemen élethistóriája, melyet őszintén, mint egy utolsó gyónást elmondott.

Mire elbeszélését befejezte, láttuk hivatagó intését a társaságnak, mert elég bal került a nagy hálóba s így a mienkre nem is volt már szükség. Az igaz, hogy nem is fogtunk sokat, csak hármat. Mire visszatértünk, már pirult a bagyma és járta a kulacs. Megkínáltam Kelemen is egy pohárral, de nem fogadta el, mint mondta, már egy hete nem bir inni semmiféle szeszes italt. A halpaprikás kintőnön sikertült, legalább az volt a bizottság nyilatkozata, de nekem sehogy sem izlett, úgy áthatott a sajnálkozás, melyet az elbeszélés keltett bennem. Esteledni kezdett, mikor haza indultunk. Kedélyes volt mindenki kivültem. Nem tudott kiemenni az eszemből Kelemen. Azon éjjel felőle álmodtam, nagyon sajnáltam a szerencsétlent, kivel a sors oly kegyetlenül bánt el.

Körülbelül két hét mult el a kirándulás után. Egy délelőtt nagyon keservesen kondult meg a katolikus toronyban a kis harang. Nem mintha hangja változott volna meg, de rendszeren második vagy harmad magával szokott zugni-bugni; akkor pedig csak egyedül szólalt meg.

Kelemen temették. Gyalulatlan deszkából volt koporsója. Négy községi szolga vitte ki. A kántor és három öreg asszony kíséerte koporsóját.

Szomorubb temetést soha sem láttam... senki sem sírt.

Sesztay Emil.

Nyugalmozott plébános. Báthory, szántovai plébános saját kérelmére nyugdíjaztatott.

Hangverseny a kioszkban. A szabadkai önkéntes tűzoltó egyesület zenekara szombaton délután hangversenyt rendez Zomborban, a városi kioszkban.

Adminisztrátor Szántován. Szántovára Báthory plébános nyugdíjaztatása folytán adminisztrátorrá Czár András, a zombori zárda hitoktatója nevezetett ki. A rokonszenves, minden körben általános tiszteletnek örvendő hitoktató kinevezése igaz örömet keltett.

Gerencsér László. A zombori, de nemcsak a zombori, hanem az egész ország sport-világának kiváló alakja Gerencsér László. Mint sikfutó (rövid távolságra) legelső az egész országban s nem egy külföldi sportmannt is levert már. Legutóbb a pécsi versenyeken aratott fényes diadalt. Az 1000 yardos síkfutásnál s az 1/4 angol mértföldes síkfutásnál az első díjat vitte el.

Bucsuvacsoara. A zombori kaszinó-egyleti dalárda kedden este a dalárda helyiségében bucsuvacsoarát rendezett két kiváló, szorgalmas tagja tiszteletére, akik kineveztetésük folytán Zomborból eltávoznak s így a dalárda kötelékéből megválnak. Az egyik tag Czár András, a ki szántovai adminisztrátorrá nevezetett ki, a másik pedig Jorgovits Döme, a ki a pénzügyminiszter a másik pénzügyigazgatóságához számvizsgálóvá nevezetett ki. Mintegy ötvenen vettek részt a bucsuvacsoarán s a jelen voltak lelkes dalokkal, őszinte szeretettel áthatott felköszöntőkkel s az igaz barátság hamisítatlan kifejezéseivel bucsuztak el a dalárda két lelkes tagjától, a két jó baráttól, a kik viszont meleg szavakban köszönték meg a szíveses ovációt.

Gyászhir. Mint részvétellel értesülünk, Zsámbokrétly Irén, özv. Zsámbokrétly Ágostonné leánya tegnap reggel elhunyt. Fiatal, alig 24 éves volt s az ifju életnek nem kegyelmzett meg a kegyetlen sors. Halála általános részvételt keltett. A család a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Zsámbokrétly Ágostonné szül. Tellér Emma assaját, ugyszintén az alulirt anyja, testvére és gyermekei nevében is a szülői szívnek legmélyebb fájdalomával és gyászával tudatja, hogy forrón szeretett leánya Zsámbokrétly Irén folyó évi szeptember hó 16-án reggeli 8 órakor ifju életének 24. évében jobblétre szenderült. A megboldogult földi maradványai folyó hó 17-én délután 5 órakor fognak a gyászházban (Vitéz-utca 132. sz.) a róm. kath. szertartás szerint beszenteltetni és a Szent-Rókus sírkertben örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szentmise-áldozat pedig ugyane hó 18-án d. e. 1/3, 9 órakor fog a helybeli róm. kath. templomban a Mindenhatónak bemutatni. Zombor, 1897. évi szeptember hó 16-án. Legyen nyugalma csendes, emléke áldott! Özv. Tellér Berta, nagyanyja. Zsámbokrétly Aladár, Dezső, Jolán, testvérei. Bidló Antalné szül. Tellér Irma férjével, Herbstler Jánosné szül. Zsámbokrétly Julia férjével, Tellér Zsigmond és neje, Zsámbokrétly Sándor és neje, nagybátyjai és nagynénjei.

A szabadkai löversenyek. A szabadkai löverseny-egyesület folyó hó 12-én löversenyt rendezett Szabadkán. A versenyek igen jól sikerültek. Rohonczy Lőrinc is részt vett lovaival a versenyeken. Egy első díjat és két második díjat nyert.

Gyászhir. Vettük a következő gyászjelentést: Fájdalomtól megtört szívvel jelentem a magam és az összes rokonok nevében, hogy felejthetetlen szeretett drága férjem, testvér, sógor, nagybátya és rokon Szécsits Mladen ó-palánkai községi jegyzőnek hosszú súlyos betegség után 1897. évi szeptember hó 10-én 1/2, 10 órakor éjjel életének 46-ik évében, jobblétre szenderült. A megboldogult drága tetemei folyó év szeptember hó 12-én délután 3 órakor fognak Ó-Palánkán, a görög keleti szertartás szerint az örök nyugalomnak átadatni. Ó-Palánkán, 1897. évi szeptember hó 11-én. Özvegy Szécsits Mladenné szül. Popovits Darinka.

Névmagyarosítás. A belügyminiszter Trecsek Ádám kolluthi róm. kath. néptanító, valamint Matild, Anna, Nándor, Sándor és Pál nevű kiskorú gyermekei vezetéknevének „Telegdi“-re két átváltoztatását megengedte.

Gyűjtések a megyében. A vármegye területén Karácson Gyula alispán által megindított gyűjtések a következő eredményt tüntetik fel: A „Mensa academica“ javára 50 frt 70 kr, a felvinci árvizkárosultak javára 119 frt 95 kr s a kis-közszeghi árvizkárosultak javára 87 frt 26 kr folyt be.

Készülődések a zombori versenyre. Ha abból a lázas készülődésből, a melyet a zombori verseny iránt megyszertete tanusitanak, következtetni lehet, ugy versenyünk a megye határára tul is nagy port fog elverni s a többi hazai versenyegyletek irigykedve fognak tekinteni azokra a sikerekre, amelyeket a gazdasági egyesületnek a versenyügy érdekében csekély anyagi eszközökkel elérni sikerült. Hogy a zombori versenyek oly vonzó erőt fognak gyakorolni nemcsak városunk, hanem megyénk összes intelligens körére, az onné van, mert a versenyintézőség minden lehető elkövet, hogy a nagy közönségnek nemcsak a sport, hanem egyéb szórakozás és élvezetekre is nyujtsion alkalmat. A verseny sportszempontból bizonyára egyike lesz a legérdekesebbeknek, mert legkitűnőbb felvéreink fogják egymás ellenében a küzdelmet felvenni. Mindazok a versenylovak, melyek vasárnap a szabadkai pályán futottak, a mi versenyünkön is résztvesznek, hogy a bácskai lötenyegzetnek hirt és dicsőséget, szerezzenek. Ott főherceg, Szaplonczay Pál, Vojnits Sándor és Simon, továbbá Rohonczy Lőrinc lovain kívül még a kecskeméti huszárezred egynehány tisztje, továbbá Zahár Péter, Skultéty Jenő megyebeli urlovasok is beneveztek lovaikat a síkfutamokra. Az ügétőversenyben ugy halljuk Szemző István, Fernbach Antal, Vojnits Sándor, Rohonczy Lőrinc, Schumacher György és Ivanits Izidor fogatai fognak indulni s így ritka sport-élményre lehet a közönségnek kilátása. A vidékiek közül annyian készülnek a versenyre bejönni, amennyien még eddig sohasem voltak. A szállodákban a szobák mind le vannak foglalva, a versenyintézőség tehát kénytelen volt magánházakban biztosítani lakásokat az érkező vendégeknek. A tribúnjegyek ugyszólván már mind el keltek s e körülmény bizonyit legjobban a verseny iránti érdeklődésre. A bálbizottság dr. Molnár Károly elnökle alatt már megalakult s a bálozó hölgyek meg fognak győzödni róla, hogy egy mulatságon sem lehet Bácskában olyan jól mulatni, mint a versenybálon.

Fizetés-javítás. O-Futak község képviselőtestülete a legutóbbi közgyűlésén az aljegyző fizetését 100 frttal felemelte.

Értesítés. A vendéglősszerű étkezésnek a kővetkező csapatkórházakban való biztosítása céljából a biztosítási tárgyalások kővetkezőleg fognak megtartatni: 1897. évi október hó 8-án a csapatkórháznál Pécsen, október 12-én a csapatkórháznál Kecskeméten, október 15-én a csapatkórháznál Zomborban. A közelebbi felteletek az 1897. évi szeptember hó 12-én kelt hirdeteményből, továbbá a helyőrségi és csapatkórházaknál, valamint a 4-ik hadtest hadbiztosságánál elfekvő feltételi fűzetekből kivehetők.

Pályázat. Zombor szab. kir. város rendőrkapitányságánál az ujonnan szervezett, évi 900 frt fizetés, 100 frt lakbérpótlék, 200 frt lőrtartási és 150 frt ruha-átalánnyal javadalmazott rendőrfelügyelői és 540 frt fizetés és 60 frt lakbérpótlékkal javadalmazott irnoki állásra pályázat hirdettetik. Az ezen állásokat elnyerni kívánók felhivatnak, miszerint az 1883. I. t. c. értelmében szabályszerűen felszerelt kérvényeiket dr. Vojnits István főispán ur óméltóságához folyó évi október hó 1-ig nyujtsák be.

Övobizottság Ó-Kéren. Ó-Kérről írják lapunknak: Ó-Kéren folyó hó 13-án alakult meg az övobizottság, melynek tagjaiul bevalasztattak: a községi jegyző és jegyzőné, a község három hitfelekezetének lelkésze, az evang. lelkészné, a községi orvos, a szerb tanítónak neje és négy községi polgár. Szembeszökő a megalakulásnál az, hogy a község majdnem minden eleméből van a bizottságban, csak tanító egy sincs, pedig van a községben hat tanító, ezek közül legalább egyet a bizottságba bevalaszthattak volna, de valószin, a vezérszereplők a tanítókat nem tartották idősőnek bevalasztatni, mert ezzel is a község lakói előtt a sokat hangoztatott tanítói tekintélyt emelni óhajtották lefelé.

Be kell rukkolni... A déleceg legények, a kik a sorozások felrőszáza hagyták el a városházat s kurjongatva adták tudtára a t. e. közönségnek, hogy az ő nótájukat majd csak a Ferenc József rezes bandaja fogja elbuzni, valamint azt, hogy a „császáron“ kívül senki sem parancsol nekik, azok a legények nemcsak „beugranak“ a mundurba. Hogy aztán lesz-e ott is olyan virágos kedvtik, lesz-e minden mérsékeltlen nyájás hangon elmondott káplári misemiszum után egy jó csárdás abból a megénekelt rezes bandából, az már más kérdés. Annyi bizonyos, hogy a civil-élet szomszárújait élik a besorozott regruta-jelöltek, mert október hó elsején — azaz 6-án be kell rukkolni... A sargastrafos önkéntes urak, már a kiket nem marasztottak közülök még egy esztendőre, levetik a mundert már október elsején, míg az ujak csak 6-án veszik fel a vadonatuj bluzokat, a feszes kék nadrágokat.

Négy mostoha gyilkosa. Ujvidékről írja levelezőnk: Valóságos irtóháborút indítottak nálunk a mostoha anyák ellen. A napokban itéltek el két embert, akik mostohájukat megölték; 15—15 évet kaptak. Másnap virradóra ismét két eset jutott tudomásomra. Az egyik a szomszéd faluban, a másik pedig Péterváradon történt. Mind a négy esetben az vezette a gyilkosokat bűnös szándékukban, hogy mostohájuktól megszabadulva, annak pénzét elrabolhassák. Legkegyetlenebbül a péterváradit bánt el mostohájával. Ez a véréngző vadállat éjjeli 11 órakor mámoros fővel hazabandukolt és anyjától pénzt kért. Midőn nem kapott, az élesre fent késsel fülét és orrát levágta, a másik kezével torkát fojtogatta, ezután torkába szurt, míg végre szájába és ekkor a gyilkoló szerszámot ott hagyta. A gyilkos, akit Beznik Jánosnak hívnak, már az ujvidéki rendőrség kezében van.

A kis lutri. A lutri néhány nap mulva befejezi nálunk száznegyvenöt éves disztelen pályafutását. Szombaton volt például a pesti lutri utolsó buzása. Eredete a rómaiak idejébe nyul vissza s a római szaturnáliák az őse. A rómaiak ugyanis ezen az ünnepen a résztvevők közt, akár szabadok, akár rabszolgák voltak, kártyákat osztogattak, a melyek bizonyos nyereményhez adtak jogot. Ezek alapján a szabadok vagyont, a rabszolgák pedig szabadságot kaptak. Később apró fa- vagy réztáblácskákat dobáltak a nép közé, a melyekre meg volt írva, hogy mit kap a szerencsés megtaláló. Néro császár idejében már sorsjegyeket osztogattak. A rómaiaktól első sorban az olaszok tanulták el a lutrijátékot. Az olasz kereskedők ugyanis, hogy áruikat gyorsan és jól eladhassák, olcsó és biztos nyereménnyel járó sorsjegyeket osztogattak vevőiknek. Eleinte minden kihuzott sorsjegy nyert, később azonban úres sorsjegyeket is huzattak vevőikkel. A középkorban ilyen játékokat a fejedelmek is rendeztek, a kik különféle ajándékokra való utalványokat huzattak a néppel. Erről a tárgylutriról azonban egyhamar átmentek a pénzlutrira s ez a lutri csakhamar elterjedt a legtöbb országra és nem csak a maganosok, hanem a batóságok is rendeztek játékokat, melynek fölőlségjét jótékony célra fordították. Így I. Ferenc francia király 1539-ben állította föl az első lottót, mely készpénzt és értékes tárgyakat juttatott a nyerőknek, a buzásokra pedig hivatalnokok ügyeltek föl, a kik a nyeremény egy részét a király számára levonták. Angliában 1569-ben állították föl az első lutrit, mely 400.000 sorsjegyből állott. Nálunk 1752-ben hozták be a lutrit s első bérője Castaldi gróf volt, a ki 400.000 frt bért fizetett, de már 1787-ben az állam saját kezébe vette át.

NYILTTÉR. *)

Köszönetnyilvánítás.

Édes atyám dr. Vaály István váratlan elhunyta alkalmával érkezett számos részvénytálatkozatra egyenkint válaszolni s mélyen érzett hálámát s köszönetemet egyenkint kifejezni a mostani nehéz napokban képtelen vagyok. Miért is ez uton mondok hálás szívűből köszönetet mindazoknak, kik pótolhatlan vesztéségemben vizgasztaló részvétükkel megtiszteltek.

Kulán, 1897. évi szeptember hó 12-én.

Dr. Vaály Emil.

*) Az e rovatban közlöttekert nem vállal felelősséget a szerk.

történt, hogy a gazdának egy szem gabonája sem maradt, az egész eredmény arató részbe elszórt.

Elismerem, hogy a gazdák — okulva a multon — ezentúl beszerezhetik arató gépet, ehhez aránytalanul kevesebb munkás kell, kiket esetleg jól megfizethetnek; elismerem azt is, hogy jó előre gondoskodhatnak más-honnan p. o. a felvidékről lehozandó munkásokról, a kik — a mezőhegyesi gazdaságban szerzett tapasztalat szerint — a második évben, midőn már ide szoktak és némi gyakorlatot elsajátítottak, az alföldi aratót teljesen és megelégedésre helyettesíteni képesek; — de ezen, a gazda részéről, — ki előzőleg az alföldi munkás attentumát elszorította, — jogosult övintézkedésnek egy szomorú következménye kimaradhatlan és ez abból áll, hogy az alföldi munkás kenyer nélkül és éhes marad, — jól lehet nem is ő maga ennek a főoka, — hanem azon lelketlen lázító, a kiknek az a célja, hogy az ellenszegülésre való bujtogatással, a szegény alföldi munkás kenyerét ne kereshessen és azután az éhség által úzve megcsinálja a bujtogatók által titkon tervezett szociális munkás forradalmat, a mikor az aljas lázítóknak módjukban lesz a zavarosban halászhatni.

A fentebb elmondottakból is kiderül, hogy az aratók jogosult panaszainak elhárítása összefügg a földművelők, főleg a kis- és középbirtokosok helyzetének javításával. Es hogy a legfőbb baj ott rejlik, hogy az aratók zsarolása ellen szükséges a földművelőket megvédeni, mert hisz a gazda minden nehézség nélkül szorítható arra, hogy jövedelmének arányához képest az aratót jól fizesse, annál is inkább, mert érdekében áll, a munkásokkal a jó viszonyt fenntartani.

Ezen feletle nehéz kérdést törvényhozásilag talán akként lehetne megoldani, hogy: az aratórészt megállapításánál, mely p. o. vármegyékben 1897-ik évet megelőzőleg 11. 12. és 13-ik részben lett kiadva, hogy az aratók biztosítva és megnyugtattva legyenek, jövőre egy bizonyos mennyiségű szemet, minimumot kellene szerződésileg feltételül felajánlani. p. o. egy kaszás és egy marokverőnek, vagyis egy párnak 5—6 hektoliter búzát és ugyanannyi zabot. A mennyiség a helyi viszonyok és a föld minőségéhez képest lenne járás és községenként több vagy kevesebb. De minden párnak legalább 10—12 cat. hold learatása lenne biztosítandó. Ennyit azután az arató pár feltételül megkapjon még akkor is, ha a gazdának, községenként felvett átlag termés szerint, csak egy harmad részbeni termése lenne. Azon esetre azonban, ha a termés, egy megállapított egész termés átlagának egy harmad részén is alól ütne ki, a gazda nem lenne köteles a fenti mennyiséget kiadni. Ily esetben az aratórészt hányadot, — ha a gazda és arató közt egység nem jönne létre, — a békéltető bizottság, illetve a hatóság állapítaná meg.

Vizsont ha az eredmény, p. o. kialakított 12-ik rész, az 5—6 hektoliter minimumnál több lenne, ez a többlet is az aratót illetné.

Minden néven nevezendő móvát és robotot el kell törölni, a hordási és cséplési munkálatokért, vagy széna kaszálásért az aratóknak gabonában vagy pénzben külön fizetés járna. Az összehordást és cséplést sok gazda, az arató munkásoknak csak részbeni igénybe vételével, vagy egészen nélkülük, napszámokkal szokta elvégeztetni. Az ilyen munkákért járó bért ott a hol mégis az aratók végézik, a gazda és arató külön egység útján állapítanak meg.

b) Azon gazda, a ki tűz és jégkár ellen a gabonáját biztosítja, köteles az arató részt is saját költségén biztosítani és kár esetén, a megfelelő kártérítési összeget, a gazda által fizetett díjak aránylagos levonása után, az aratóknak kiadni. Vizsont az aratók kötelesek a jégverte termést, a szerződésileg meghatározott feltételek értelmében learatni. A hol pedig a gazda semmit sem biztosít, tűz vagy jégverés esetén mind két fél saját riszójára szenvedné a kárt és a jégverte gabona learatása, a gazda és arató között, külön egység tárgyát képezné.

c) Minden lázítót, vagy titokban bujtogatót már az első kísérlet után további működésében a leggyorsabb eljárás mellett meg kell akadályozni és szigorú büntetésben részesíteni s ha erre nem elég a hatályban álló büntető törvény, az novelláris uton kibővítendő.

d) A munkásokörökben összeirt munkások kötelesek ügyesen összeállított munkakönyvet maguknak váltani, a melyben kitüntetve legyen, hogy kinél, mit, mennyi ideig és milyen bérért dolgoztak, ugy erkölcsi magaviseletük is.

Azon munkás, a kinek könyvéből kiderül, hogy veszekedő, elienszegülő és hanyag és ezekre vonatkozó netán megejtendő vizsgálat ezen tulajdonságait beigazolná, első sorban a nyugdíj alaplóból öt megillető résztől megfosztatnék, a nélkül azonban, hogy a reá eső fizetése alól felmentetnék, azonfelül pedig rendőri felügyelet alá állítandó, tartózkodják az ország bármely részében. Viszszes esetben az ily renitens a büntetőtörvény szerint, külön megbélyegzendő.

A munkás minden helyen köteles a könyvét a hatóságknak bemutatni és csak azután állhat munkába. Minden gazda avagy munkaadó, a ki munkást könyv nélkül fel-fogad, vagy nem írja be híven a munkás erkölcsi magaviseletét, — érzékeny pénzbüntetésre itélendő.

6. A hatóság a munkásokról vezessen pontos nyilvántartást, éppen olyant, mint a katonaságról; csak is ezen az uton érhetnénk el azon célt, hogy a dolgozni akaró solid munkás és eseléd kitüntetésben és jutalmazásban részesüljön és ezzel kapcsolatosan némi vagyona is szert tehessen. Ellenben a helyesegükről, veszekedő természetükről ismert ellenszegülő munkások — és többnyire ezekből kikerülő bujtogatók, — rendőri felügyelet és még egyéb fellengérré való állítással mintegy megbélyegezve legyenek.

Mert tegyük fel a legkedvezőbb esetet, vessünk fátlyolt a multra és tegyük fel, hogy a mi gazdasági munkásaink, ha a termés elég kedvező lesz, a minimális 10 cat. hold utáni arató rész, tehát a munkás életszükségleteinek megfelelő, a szerződésileg vállalt aratási munkát nem tagadná meg, szóval nem fog sztrájkolni s a bujtogatókra nem fog hallgatni, főképp, ha a termésrész minimuma az előző pontban érintett feltétel szerint részére szerződésileg biztosítva lett. De ha mégis találkoznék köztük több vagy kevesebb oly eszeveszett csoport, mely elántortiva az internationalis apostolaitól — a jó termésnek megfelelő, vagy szerződési minimum által biztosított aratórészt idején is sportot úzne a sztrájkolásból: — akkor az ilyen szöszező munkás, miután a kaszányel megfogására elvégre is esendőrszuronygyal nem kényszeríthető — szabad polgár és nem rabszolga lévén ő is, — büntetéskepp azzal is lenne sujtatható, hogy a munkaadóknak kártalanításán

kívül — mi persze kincstelen szegény emberfiával szemben vajmi problematikus dolog — ezen meg nem okolható s csak a bujtogatás folyamánát képező sztrájkolása munkakönyvébe hatóságilag is bejegyeztetnék s egyuttal a revidiálandó törvényben kimondatnék, hogy az ily tartalmu munkakönyvvel ellátott munkás, arató részbe egy gazda által sem fogadható fel, — legalább 3 éven át. Ezen következmény is, ugy hiszem, üdvös visszatarató hatással lenne a félrevezetettre nézve s talán háromszor is meggondolná mindegyikök, mielőtt nem valódi existenciális okokból, hanem csak a communismus felé törekvő népámitók kedvéért dobná el a kaszanyelet és hagyná ott évi főkeresményét, családjának biztos kenyerét, még pedig legalább is 3 évre.

Az elzárásra átváltoztatást azonban részéről nem, vagy a legtrikább esetben ajánlhatnám, mert egyrészt a parasztmunkás néhány napi elzárását föl sem vesz, kivált ha számosabban részesülnek ezen kitüntetésben, másrészt az elszorított áristom éket könnyen mártirokká avatthatná a többiek szemében s ez csak az elkeseredést fokozná. A fődolgo, hogy bármilyen renitencia esetében gyors és oly eljárás követtessek, mely a gazdának való kedvezés árnyékát is kizárja.

7. Hajdan az ország egyik hirneves gazdája, midőn a kormány kitüntető megbízatással megkínálta, ezt nem fogadta el és büszkén azt felelte:

„Gazda maradok, mert ez a legszebb foglalkozások egyike, ebben van költészet, bölcsészet és művészet. A földben és természetben nyilatkozik meg a vallás, az idő és Isten véghetelensége; független gazda maradok, — dolgozom, kényelmesen megelek, másokat is segítek és mellette még gyarapszom.“

Mennyire megváltoztak a viszonyok. A kis- és középbirtokos ma már a reánehézedő állami és községi adó, jelzálogkölcsön kamatai, művelési költség és társadalmi terhek alatt csaknem összeroskad.

Hogy a földnek nagy terheit, amelyek már nincsenek arányban jövedelmező képességével, valami módon enyhíteni kell, ezt nem én állítom, hanem mondja Tisza István gróf a „Magyar agrárpolitika“ című művében.

A többek között így szól:

„Az állam és társadalom figyelmének a mi (gazdák) veszélyeztetett anyagi helyzetünk felé kell fordulnia. Közgazdasági politikanak legelőtöbb, legfontosabb feladatát a gazda bajainak orvoslása képezi. S ez nem egy osztály érdeke, de elétkérdés egész társadalmunkra, annak minden osztályára nézve.“

Nem kívánok földadó leszállításáról szólni. Pedig felhozhatnám, hogy Ausztriában annak 17 tartományja és kerületeiben a kataszteri tisztajövedelem átlaga a központi bizottság (Centralcomission) javaslata szerint a szántóföldre 5 frt 7 kr, kaszálóra 4 frt 69 kr, kertre 9 frt 79 kr, szőlőre 7 frt 67 kr, legelőre 78 kr, tehát tetemesen kevesebb a magyarországi tisztajövedelem átlagánál. Sem a többször hangoztatott siló-szövetkezetekről részletesen beszélni nem kívánok, noha kétségtelen, hogy a vidéki siló-szövetkezeteknek, melyek azután egy országos szövetséggé alakulva, a gabona elhelyezése, az árának minőség szerinti meghatározása által — függetlenül a gabona tözsdé árjegyzéseitől, — a gabona olesó, teszem fel 4% melletti lombardirozása útján, mellyel a kényszer-eladások megszűnének, mindezek által pedig a gabona-kereskedelem tényleg a termelők kezébe juthatna s idővel a terménytözsdé jegyzéseivel teljesen feleslegessé válhat, — rendkívül nagy előnyeinek vannak — ezekről mondom most még nem óhajtok bővebben foglalkozni.

Még azon csaknem általános hangulattól keletkezett óhajról sem kívánok részletesen megemlékezni, mely szerint egy magyar agrár politika körül hazafias kötelesség tömörülni, hogy előkészítsük és közös erővel teremtsük meg vállvetve az agrár védővámokat és ez által legalább a jövőre függetlenítjük a gabona árképződést, hazánk, esetleg a monarchia területén a külföldi papirosverseny árcsök-kentő hatása alól.

Csupán egy fontos dologra kívánom a mérvadó körök figyelmét tisztelettel felhívni.

Hazánkban a jelzálog kölcsönök kamatai 32—50 év közötti törlesztés mellett, 6 $\frac{3}{4}$ —6 $\frac{1}{2}$ egész 5 $\frac{1}{4}$ —4 $\frac{3}{4}$ százalék között variálnak. Azonban a jelzálog kötelezvény realizálásánál a kölcsönt vevőtől minden száz forintból 2 egész 6 frt előlegesen levonatik. Ha még hozzá számítjuk a bélyegeket, a bekebelezési illetéket és a közjegyzői okirat költségeit, kiderül, hogy kölcsönt vevő 100 frt helyett 85—89 frtot kapott, de a kamatot 100 frt után fizeti.

Németországban, Franciaországban és Angolországban ilyen papírok párin, vagy azon felül állanak, ott a kölcsön-kérő teljes 100 frtot kap és 30—40 évi jelzálog kölcsöne után fizet három százalékos körüli kamatot és törlesztést. Való, hogy a magyar földhitel intézet 3 $\frac{1}{2}$ százalékos záloglevek mellett nyújt most kölcsönt, de 60 évi törlesztés és 90—91 frtig leszámított záloglevek mellett, kétségkívül ez is haladás, de a gazdaközönségnek drága, mert 60 évre lekötö s mert sokat veszít a zálogleveleknél és ennél fogva drágább kölcsön convertálására nem alkalmas.

Pedig az államnak első rangú feladata lenne, egy oly jelzálogkölcsön intézet megteremtése, a melynél 3 vagy 3 $\frac{1}{2}$ százalék mellett a kötvénynél legfeljebb 2—3 frt vesztegével a gazda kölcsönhöz juthasson, illetve a drága kölcsönét convertálhassa, főleg hogy a kis- és középbirtokos a földjét terhelő drága jelzálogkölcsön-hittel olcsóbbal felválthassa.

Ez nagy fontossággal bírna. Például ha egy kis birtokosnak 10,000 frt jelzálog kölcsöne van, ezért fizet 5—600 frt kamatot és törlesztést, ha azt egy 3—3 $\frac{1}{2}$ százalékos kölcsönrel convertálhatná, fizetne 300—350 frtot, évente megtakarítana 250—300 frtot. Ez reá nézve nagy segítség lenne.

Jelzálogkölcsönt nyújtó jelenlegi takarékpénztárak és bankok nagy része azt a súlyos feltételt is kiköti, hogy azon adós, aki tartozását egy bizonyos határidőn belül kifizetné és nem fizetné neki az egész 32—50 évig a kamatot és törlesztést, a lefizetendő tartozást kitévő összeg után külön 3 százalékos köteles büntetéskeppen fizetni azért, mert ott hagyta a drága kölcsönt.

Igaz, hogy a megszorult kölcsönkérő ezen feltételt elfogadta, de azért ezen súlyos és terhes kikötést alig nevezhetni egyebnek, visszaélésnél.

Az hatalmas kölcsön közvetítő ügynökségeket, a mely mindannyi a kölcsönt kereső gazda kiszípolozásából él, feltételül betiltani kell. Ellenben minden megye, város és községben, a hatóságnál, kijelölt egyénél a jobb hírű jelzálogkölcsönnyújtó földhitel-intézetek, bankok és takarékpénztárak feltételei közhírré tevés mellett naponta

megtekinthetők legyenek. Egyuttal a kijelölt közeg meghatározandó szerény irásdíj mellett, a kölcsön kéré részére, a kölcsön elnyerhetésére szükséges adatokat össze-állítja s az iratokat elkészítve a bankhoz beküldi.

A vidéki takarékpénztárak nagy része, kergette a dividenda láz által — megrovandó magas kamatláb mellett adnak kölcsön az arra szorult gazdaközönségnek, kamatot ugyan csak 8 százalékos számítanak, de irásdíj etc. hozzávetéssel mégis 12 százaléka kerül, sőt helyenként még többre.

Ezen segíteni, ezt törvényhozásilag rendezni szinte sürgős. Hol áll az, hogy azért, hogy egy kis pénzintézet részvényesei magas jutalékokat kapjanak, a megszorult gazda uzsora kamatot legyen kénytelen fizetni.

Oly pénzintézetek és szövetkezetek létesítendők, szükség esetén állami támogatás mellett, melyekért a megye, a város és lefelé a kisebbség a közszeg, teljes garanciát nyújtani képes — a kezelési költségekre bőven tellik onnan, a honnan a részvénytársulatok a magas szelvényeket fizetik — az ilyen pénzintézetek a betéteken kívül, az első forrásból, a bankó csináló bankból szerevének pénzt és legfeljebb egy százalékkal drágábban adnak ki a hitelképes gazda, iparos vagy kereskedőnek.

Ezek lennének javaslataim a már meglévő és jövőben csak fokozódható agrár sztrájk megelőzésére s mindkét részt sújtó következményeknek legalább enyhítésére nézve, ugy a gazdaközönségre mindjobban nehezédő terhek nyomasztó súlyának megkönnyítésére nézve is.

Közre bocsájtom azokat, hogy mások is hozzászólhassanak gyakorlati és kivihetőségi szempontból. Kijóbbat, helyesebbet tud, — ám adja elő, győzzön a jobb és a mi helyesebbnek látszik hazai viszonyaink közt.

De a mi azután a megindult eszmecserre folyamán leginkább megfelelőnek és kivihetőnek fog találtatni, azt gyorsan és haladéktalanul létesítse ugy a gazdaközönség, mint az államhatalom, a törvényhozás és a kormány. Különösen sürgősnek tartom azonban a gazdák társadalmi tömörülését, azaz a gazdaköröknek vagy szövetkezeteknek még ez év folyamában legkiterjedtebb megalakítását, a munkaadó és munkások közötti jogviszonyoknak még a jövő aratás előtti méltányos és megfelelő törvény utáni szabályozását s a eseléd és munkás törvényeknek a jelentkezett bajok megszüntetését célzó revízióját, ugy szintén a józan és békés munkások által is bizonyára óhajtott s a kölcsönös segélyezést célzó mezőmunkás egyesletek alakítását és előmozdítását, a melyeknek eddigi, jól lehet igazolt, megakadályozása is, a kis emberek a munkások nagy tömegét mindenhol elkeserítette és az ambuláns izgatók részére a talajt, a kedélyeket mintegy preparálta.

Jó elege, gondoskodni kellene végre a kormányknak, hogy az idei rossz termés miatt szűkebb keresethez jutott munkásosztály már a kora tavasszal, mikorra részgabonája fogytán, a kenyér pedig előreláthatólag jó drága lesz, föld és egyéb munkálatoknál rendes és huzamos tartalmu nap-számkeresethez jusson, mert félhető, hogy az üres gyomor még szívesebben hallgat a népámitó apostokok szavaira és könnyen ragadtatja magát a vagyoni elleni büntetkekre azon címen, hogy ha a munkához jóval nem élhet, emberi törvény nem gátolhatja az élethezi jogának gyakorlati érvényesítésében s onnét veszi a kenyeret, a hol találja.

Felolós szerkesztő:

Dr. BALOGHY ERNŐ,

köz- és váltó-ügyvéd.

Laptulajdonos és kiadó

BITTERMANN ANDOR.

HIRDETÉSEK.

2512. sz.

1897.

Faeladási hirdetmény.

Alulírott hivatal részéről közhírré tetítik, hogy a tél folyamán kibaszálás alá kerülő alant részletezett vágások fakészlete alulirt hivatal irodájában 1897. év szeptember hó 27-én délelőtt 9 órakor megkezdendő nyilvános árverés útján eladatni fognak; és pedig:

Tétel	Erdő-gondnokság	Kibaszalási időtartam		Megbecsült épület és műszerfa		Megbecsült tűzifa		Pénztertelek mint kiállítás ár
		nap	óra	éger	éger	éger	éger	
A vágás megnevezése								
k ö b m e t e r								
frt								
1	Bezdán	Monostorszegi Susnyár	301	—	686	1295	—	8383
2		Baracsai Illimán I. sz. v.	32	—	789	—	1124	3459
3		" " II. " "	23	—	765	—	932	3134
4		" " III. " "	20	—	921	—	1325	3878
5		" " IV. " "	40	—	926	—	1699	4570
6		Monostorszegi Sziget	—	—	—	—	2700	2823
7	Apatin	Apatini Cifrafok	—	126	—	—	5319	6340
8		Apatini Sikerica 1896. vág.	—	3	—	—	118	138
9		" " 1897. " "	—	5	—	—	223	196
10		" " 1898. " "	—	9	—	—	305	374
11	Doroszló	Szántai Sztaklár	26	161	130	—	4891	6428
12		" Faizás	—	—	—	—	3124	3278
13		Karavukovai Kamaristye	10	51	42	—	3139	3202
14		Doroszlói Hosszumege	77	—	624	328	—	3838
15		Karavukovai felső erdő	56	—	600	11	—	2042
16	Palánka	Bukini Raskovác 1897. v.	1452	—	2519	2586	—	24024
17		" Falualatti " "	1196	—	2328	518	—	15518
18		" Raskovác 1898. " "	1349	—	1959	2455	—	21636
19		" Falualatti " "	876	—	1973	539	—	13117
20		Plánvai Morgács	476	—	883	1062	—	8020
21		Bukini felső sziget	—	—	—	—	5999	7932
22		Plánvai Butykovác	—	—	—	—	676	806

Az árverési és szerződési feltételek alulirt hivatalnál és az illető erdőgondnokságoknál megtekinthetők, esetleg kívánatra posta útján is megküldhetők. Apatinban, 1897. szeptember hóban.

Magy. kir. erdőhivatal.

9621. szám.
kig. 1897.

PÁLYÁZAT.

Filipován 340 forint tisztelettel javadalmazott irnok-
végrehajtói állásra pályázatot nyitok.
Folyamodók kellel felszerelt kérvényüket **szep-
tember hó 27-éig** hivatalomhoz nyújtják be.
Kelt Hódsághon, 1897. évi szeptember hó 8-án.

V I S S Y,
főszolgabíró.

3-3

5745. szám.
kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye zombori járásához
tartozó Gákova községnél üresedésbe jött évi 300
frttal javadalmazott irnoki állásra ezennel pályá-
zatot nyitok, és felhívom a pályázni óhajtókat,
hogy kellel felszerelt kérvényeiket hozzám leg-
később **folyó évi szeptember hó 30-áig**
nyújtják be.

Megjegyzem, hogy biztos kilátás van arra,
miszerint az ezen állással egybekötött javadal-
mazásnak 400 frtra leendő felemelése iránti köz-
ségi képviselőtestületi határozat a legközelebb
október hó első napjaiban tartandó törvényható-
sági bizottsági ülésen jóváhagyást fog nyerni.
Zombor, 1897. évi szeptember hó 14-én.

Vujevich,
szolgabíró.

3-1

Földeladás.

A kupuszina Kucska-érdekeltség tulajdonát
képező, Kupuszina község határában fekvő, u. n.
Bukovac-Székes mintegy 70 katasztrális holdnyi
terjedelemben, mely jelenleg bérbe van adva 521
frtnyi évi bérösszegért, **folyó évi szeptember
hó 26-án délután 3 órakor** a kupuszina
Kucska-érdekeltség irodájában tartandó nyilvános
árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adni, f.
évi október 3-án tartandó közgyűlési jóváhagyás
fentartásával.

Kikiáltás ár 6000 frt. Bánatpénz 600 frt.
A közelebbi árverési feltételek Krieg Béla
ur irodájában megtudhatók.
Apatinban, 1897. évi szeptember hó 9-én.

**A kupuszina Kucska-érdekeltség
választmánya.**

2-2

7083. szám.
kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh vármegye titeli járásába ke-
belezett Gardinovec községében üresedésbe jött
jegyzői állásra pályázatot nyitok. Felhívom mind-
azokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy
szabályszerűen felszerelt s az állam hivatalos
nyelvén kívül a szerb nyelvben való képesítést
is igazoló kérvényeiket hozzám **folyó évi szeptem-
ber hó 29-én délutáni 5 óráig** annál is
inkább nyújtják be, mert a később beérkezettek
figyelembe vétetni nem fognak.
Javadalmazás 600 forint készpénzfizetés és
szabad lakás.

Titelen, 1897. évi szeptember hó 14-én.

Szemző János,
főszolgabíró.

3-1

3401. szám.
kig. 1897.

Árlejtési hirdetmény.

Bács-Topolya község elöljárósága részéről ezennel
közölni tétetik, hogy a község tulajdonát képező kir.
járásbírói épület helyreállítási és kibővítési munká-
latának árlejtése **folyó évi szeptember hó 21-én
délelőtt 10 órakor** a községben 1793 frt 75
kr, szóval egyezerhatszázkilencvenhárom forint 75 kr
kikiáltási ár mellett fog megtartatni.

Árlejtési szándékozók kötelesek az árlejtés meg-
kezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 179 frt 37
krt készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban
letenni. Az árlejtési feltételek, ugy a tervezet és költ-
ségvetés a rendes hivatalos órák alatt a jegyzői irodá-
ban megtekinthetők.
Topolyán, 1897. évi szeptember 1-én.

Jedlicska Mihály, **Fekete István,**
jegyző. 3-3 bíró.

4727. szám kig. 1897.

PÁLYÁZATI HIRDETMEY.

O-Kanizsa községben megüresedett két községi
lovasrendőri állásra ezennel pályázatot nyitok.
Evi javadalmazás egyenként 300-300 frt évi fizetés
és 120-120 frt lótarthatási állomány, ruházat és felszerelés.
Kellel felszerelt kérvényeiket **folyó évi szeptem-
ber hó 26-ig** alulírott községi elöljáróságnál
nyújtandók be.

O-Kanizsán, 1897. évi szeptember hó 12-én.
Huszágh István s. k., **Popovits György s. k.,**
községi jegyző. községi bíró.

Pályázati hirdetmény.

O-Kér községben évi 300 frt készpénz fizetés és
szabad lakással egybekötött óvónői állás betöltendő
lévén, felhívom a pályázni szándékozók, hogy a tör-
vényes kellel felszerelt kérvényeiket **folyó évi
október hó 1-éig** alulírott helyre nyújtják.
A magyar nyelven kívül — az itt divó — német
és szerb nyelvet bírók előnyben részesítik.
Kelt O-Kéren, 1897. évi szeptember hó 13-án.

SZMIHA KÁLMÁN,
felügy. biz. elnök.

2-1

Pályázati hirdetmény.

Bács-Petrovoszellő községben megüresedett 400 frt
évi fizetés, 40 frt ruhaátalány és 100 frt lótarthatási állomány-
nyal egybekötött rendőrvetési, továbbá 310 frt fizetés
és 40 frt ruhaátalánnyal egybekötött két lovasrendőri
állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a folyamodni szándékozók, miszerint
születési, erkölcsi és orvosi bizonyítvánnyal, valamint
katonai igazolvánnyal felszerelt, sajátkezűleg írt kérvény-
üket **1897. évi szeptember hó 26-ik nap-
jáig** alulírott elöljárósághoz nyújtják be.
Bács-Petrovoszellő, 1897. szeptember hó 10-én.

Dr. Sztárcsevits Jenő, **Kelemen Mátyás,**
jegyző. 2-2 bíró.

62. szám.
isk.

PÁLYÁZAT.

Karavukova román. kath. község községi iskolánál
leközönés folytán egy tanítói állás üresedésbe jöven,
betöltése céljából ezennel **f. évi szeptember hó
26-áig** pályázatot nyitok. Javadalmazása: 400 frt
készpénz, 2 szoba és 1 konyhából álló szabad lakás
házi kerttel. A megválasztott tanító köteles megválasztása
után állását azonnal elfoglalni és külön díjaztatás nélkül
az ismétlődő iskolában is tanítani. A kellel felszerelt
folyamodványok a karavukovai közs. iskolaszékre címezve
alulírott helyre küldendők.
Karavukova, 1897. évi szeptember hó 7-én.

TURNOVSKY RUDOLF,
iskolaszéki v. elnök.

3-3

4181. szám.
kü. 1897.

Árlejtési hirdetmény.

A zombori kir. ügyészség által közölni tétetik,
hogy a felügyelete alatt álló zombori kir. törvényszéki
fogházban elhelyezett letartóztatottak 1898. évi, esetleg
1898-1900. évi élelmezésének külön, valamint a zom-
bori kir. törvényszéki, ugy az apatini, kulai és hódsághí
kir. járásbírói fogházakban elhelyezett letartóztatottak
1898. évi, esetleg 1898-1900. évi élelmezésének együttes
biztosítására **1897. évi október hó 11-én délelőtt
9 órakor** a zombori kir. ügyészség hivatalos helyisé-
gében zárt írásbeli ajánlatokkal egybekötött árlejtés
tartatik.

Bánatpénz 1000 frt.
Kikiáltási ár egy fött étadagra 9¹⁰⁰/₁₀₀ kr, 56 deka-
gramm kenyérré 5¹⁰⁰/₁₀₀ kr, egy fött 15 kr.
Az árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt a zom-
bori kir. ügyészségnél megtekinthetők.

Felhívom a vállalkozni óhajtókat, hogy szabály-
szerűen felszerelt, bélyegzett és bánatpénzzel vagy meg-
felelő értékű állami értékpapirokkal, vagy szintén meg-
felelő értékű, az állam által kamatbiztosított értékpapí-
rokkal ellátott zárt írásbeli ajánlatukat 1897. évi október
hó 11-én délelőtt 9 óráig a zombori kir. ügyészségnél
nyújtják be, illetve a szóbeli árlejtésnél személyesen
vagy meghatalmazottjaik által képviselve jelenjenek meg.

Megjegyzetjük, hogy az írásbeli ajánlatoknál az
ajánlat csak a kir. törvényszéki fogház letartóztatott-
jainak élelmezésére külön és a kir. törvényszéki fogház
letartóztatottjainak a kir. járásbírói fogházak letar-
tóztatottjaival együttesen történő élelmezésére szintén
külön teendő meg és kiemelendő, hogy csak az 1898.
évre történő élelmezésre nézve, nemkülönben, hogy
1898-1900. végéig terjedő 3 évre való vállalkozásnál
milyen vállalati árak ajánlatnak.
Zombor, 1897. évi szeptember hó 11-én.

Dr. Kardos Kálmán,
kir. ügyész.

3-1

11317. sz.
kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Zenta város tanácsánál rendszeresített és a városi
szervezési szabályrendeletek 157., 158., 159., 160., 161.,
162., 163., 164., 165. és 166. §-okban körülírt teendők
ellátásának kötelezettségével járó mérnöki állás ideig-
lenes helyettesítés útján betöltendő lévén, arra az 1886.
XXII. t. c. 93. §-a alapján ezennel pályázatot nyitok.
Ezen ideiglenes helyettes mérnöki állással havon-
ként utólag Zenta város házipénztárából fizetendő 1200
frt évi javadalmazás és a magánmunkálatokért szabály-
rendeletileg megállapított díjak vannak egybekötve.

A pályázótól feltétlenül megköveteljük az 1886.
XXII. t. c. 74. §-át, illetve 1883. I. t. c. 10. §-nak első
bekezdésében körülírt s a királyi József-műegyetemtől
nyert, vagy az által honosított mérnöki oklevél.

Az így felszerelt s az eddigi alkalmazást igazoló
folyamodvány legkésőbb **folyó évi szeptember hó
30-ig** Zenta város tanácsának iktatójában benyújtandó;
a később érkezők figyelembe nem vétetnek.
Zentán, 1897. évi szeptember hó 13-án tartott
tanácsülésből.

Boromisza,
polgármester.

Zombor. Bittermann Nándor és fia könyv- és könyvnyomtatás.

9187. szám.

kig. 1897.

Pályázati hirdetmény.

Pivnica községben leközönés folytán, évi 360 frttal
fizetéssel javadalmazott egy gyalogrendőri állás jött
üresedésbe.

Pályázni óhajtókat kérvényüket a szervezési szabály
7. § értelmében felszerelve Pivnica község elöljáróságá-
nál **folyó évi szeptember hó 25-ig** nyújtják be.
Hódságh, 1897. évi szeptember hó 4-én.

Vissy József,
főszolgabíró.

3-3

5170. szám

tk. 1897.

Póthirdetmény.

A kulai kir. járásbíróóság mint telekkönyvi hatóság
ezennel közölni teszi, hogy Vinai János kereszturi lakos
elleni végrehajtási ügyében a végrehajtást szenvedett
kérelmére 1483/1897. sz. a. hirdetésmennyel a kereszturi
103. sztkjvben foglalt 1/4 telek földből Vinai Jánost
megillető 1/24-ed részére 1143 frt, a kereszturi 1007.
sztkjvben A. I. alatt felvett 1/4-ed telek föld 1/10-ed ré-
szére 856 frt, a kereszturi 1088. sztkjvben felvett 122.
hr. számú egész házra 400 frt, az ugyanott foglalt 1/4
telek földre 1630 frt és a kereszturi 1025. sztkjvben
felvett 1/8-ad telek földre 755 frt kikiáltási árban elrendelt
**s. f. évi szeptember hó 18. napján d. u. 3
órákor** Keresztur községében kikiáltott árverés az
1881. LX. t. c. 107. §-a alapján a zombori keresk. és
iparbanknak 800 frt tőke és jár. kielégítése végett is
meg fog tartatni.
Kulán, 1897. évi augusztus hó 26-án.

Herman Béla,
kir. törvényszéki bíró.

8117. szám.

kig. 1897.

Pályázat.

Járásomhoz tartozó Temerin községben lemondás
folytán megüresedett, előleges havi részletekben fizetendő
420 frt évi javadalmazással egybekötött és választás
útján betöltendő irnoki állásra pályázatot nyitok.

Felhívom a pályázni kívánókat, miszerint eddigi
működésükről és erkölcsi magaviseletükről szóló bizo-
nyítványokkal felszerelt pályázati kérvényüket **folyó
évi szeptember hó 20-ig** hozzám adják be annál
is inkább, mivel a később érkező kérvényeket figye-
lembe nem vehetem.
Ujvidék, 1897. évi szeptember hó 2-án.

Fősbíró ur szab.
Mezey Imre,
szolgabíró.

15212. sz.
P. 1897.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. törvényszék mint urbéri bíróság
közölni teszi, hogy Stein Vilmos és társai katymári
birtokosok kérelme folytán a Bács-Bodrogh vármegyébe
kebelezett Katymár községben levő urbéri földbirtokokra
nézve a tagosítási eljárást megindította s hason számú
végzésével elrendelte, hogy az urbéres földek birtokosai
az alábbi módok szerint s alábbi helyen és időben
megszavaztassanak arra nézve, hogy a tagosítást kívá-
nók területe meghaladj-e a tagosítást nem óhajtok által
birt területet.

E célból első sorban is a községi elöljáróság által
szabályszerűen egybeállított szavazó lajstrom folyó évi
október hó 1-étől folyó évi november hó 15-éig bezárólag
leendő közszemlére tétel végett Katymár község elő-
járóságához kiküldetik, mely idő alatt a hivatalos órák-
ban minden érdekelt jogosítva van a szavazó lajstromot
betekinteni.

A szavazó lajstrom elleni netáni felszólamlások
folyó évi november hó 16-án (tizenhatodikán) d. e. 9
órától d. e. 11 óráig jelenthetők be Katymár község-
házánál a kiküldendő törvényszéki tag előtt, ki azon
felszólamlásokat nyomban elbírálja.

Az ezen idő után jelentkezők felszólamlásai figye-
lembe nem vétetnek.

A szavazás határnapján Katymár községében
**folyó 1897. évi november hó 17-ikének
(tizenhetedikének) délelőtti 9 órája** tüzetik
ki, — s a szavazás addig folytatatik, míg jelentkezők
folyton vannak; ha a jelentkezés megszűnik, félőrai
zárlatáródi tüzetik ki egy ízben s az addig jelentkezők
szavazatainak bevétele után a szavazás berekesztetik.

A szavazásra vonatkozólag megállapítatik meg,
hogy:

1. azon birtokosokról, kik a szavazáshoz nem jár-
rulnak, az fog vélelmezteni, hogy a tagosítást kívánják s
s ehhez képest ezek birtoka a tagosítást kívánók birto-
kához fog számítottatni.

2. A szavazás telki nyolcadok szerint történik s
ha ezen legkisebb szavazati egység többek birtokában
van, csak valamennyi jogosultnak egybehangzó nyilat-
kozata alapján történhetik szavazás. Hasonló elbánás alá
esnek a közös birtokosok is.

3. Kiskorúak és gondnokoltak helyett a gyámható-
ság jogosult megbízottja által a szavazási jogot gya-
korolni.

4. Meghatalmazott általi szavazás csak akkor fo-
gadatik el, ha a meghatalmazás közjegyzőileg vagy a
községi elöljáróság által hitelesítve van.

A szavazó lajstrom elleni panaszkok felvételével és
elbírálásával, valamint a szavazás megejtésével dr. Koller
Kálmán kir. törvényszéki bíró bizatik meg.

Szabadkán, 1897. évi szeptember hó 6-án.

A kir. törvényszék mint urbéri bíróság.

Pletikoszits, **Crainiceau,**
jegyző. 3-1 h. elnök.

XX.

Egész
Fél
Negy
A lap
illető
szerke
a lapt

Egyes

Mind
lyeket E
cárjának
legérdeke
országán
fenkolt cí
ország fő
hogy a sz
ezredéves
által rende
gatások, a
Magyarorsz
kifejleszté
gasabb lát
lesz elfoga
be akarjuk
sőbbsege m
külföldi ha
jelenlétben
mával mell
metlen ide
akarnak.

A nem
ugy látszik,
baráti látog
tatai nagy
a magas szö
német csász
igazi német
csodálkozást
tölteni és e
a legmélto
városok sor
gasabb katon
székvaros pe
királyunk ve
Szent István
tosul, hogy a
ünnepelej, m
is politikai
magyar nemz
hatja a nagy
Magyar
a hármas szö
a német biro

A

Ej
Vég
Kor
S a
Bo
Had
Te
Kiv
Tom
Ugy
Csa
A m
Báb
Az é
S ret
Csál

A

Bábaj Jós
Nem volt ugyan
lyel egyet mást
neki semmi
az ilyen elkese
Szende Juliska
csak jó szívet
vasárnaponkint
nyörtséges szem
maga sem tudta,
azt a barnaszem
lépett végig a sug
kék cernával kic
ben a palánkai